

Nová poezie z Chorvatska, Slovinska a Srbska

Pro *Tvar* připravila Alexandra Büchler

V kontextu stále se snižujících možností publikace překladů nové světové poezie v knižních vydáních se staly časopisy a internet téměř jediným prostorem, kde čtenáři mohou najít překlady literatur, které přestože jsou nám geograficky a jazykově blízké, zůstávají málo zastoupené, zejména pokud jde o tvorbu mladých autorů. Nová tvorba se tak představuje hlavně na pódiích malých festivalů, pro které se překládá a později

nachází uplatnění i na stránkách časopisů. Projekt výměnných rezidenčních pobytů pro začínající spisovatele a překladatele Ulysses Shelter / Odyseovo útočiště, vedený organizací Culture Reset a Literature Across Frontiers ve spolupráci s festivalem Den poezie, přivedl v posledních třech letech do Prahy několik mladých básníků a básnířek ze zemí bývalé Jugoslávie a toto je vítaná příležitost je stručně představit čtenářům *Tvaru*. Rezidenční pobyt Ivana Antiće v roce 2023 také vedl k přípravě srbského čísla časopisu *Plav* 1/2025, které upozornilo na význačného srbského spisovatele Davida Albahariho a uvedlo tvorbu mladší básnické generace.

foto Iva Perković

Marija Andrijašević
(1984, Split)

je chorvatská básnířka a autorka románů. Její první básnická sbírka *Davide, svašta su mi radili* (Davide, udělali mi všechno možné) získala Goranovu cenu pro mladé básníky v roce 2007. Její první román *Zemlja bez sutona* (Země bez západu slunce, 2021) získal ocenění zpravodajského serveru tportal za nejlepší chorvatský román. Její nejnovější knihou je sbírka básní v próze *Temeljenje kuće* (Zakládání domu, 2023). Její poezie byla přeložená do mnoha evropských jazyků. Pracovala na kulturních projektech ve věznicích jako součást programu Skribonauti a programu Chrysalis EU.

CHORVATSKO

MARIJA ANDRIJAŠEVIĆ

Zakládání domu

První je na řadě sekání trávy. Musí se vyčistit porost, rozhodnout, co z toho je plevel, co jídlo a co okrasa. Už dlouho na tohle nepotřebuju rukavice. Mou kůži na rukou jen tak něco nepronikne. Mám tvé dlaně i stejnou délku prstů. Je na nich napsáno, že před prací jsme hledali divoký chřest. A nevyčistilo je ani zkropení deštěm, na který jsem vyšla jen tak v pláštěnce a gumákách. Vypadalo to na slunečný den a my dva jsme přišli stavět dům. Ty jsi celé ráno seděl na hromadě kamení a rozjímal nad svým papírem, jak se pohybuje slunce, kde a do jaké výšky bys vztýčil střechu a kterým směrem budou štítová okna, kde bude pracovna, kde terasa. Tvoje sestra nemá svůj vlastní dům. Slézáš z hromady krátce před tím, než se spustí déšť. Všechno sis už promyslel. V ruce máš náčr-

tek, který položíš na zem. Spěchám k tobě, jako by mě popoháněla nějaká dobrá zpráva. Ty máš za zády mračno, které pročistí oblohu a vábí hlemýžďe na pruty. Prohlížíme si skicu, ze které vzklíčí náš dům. Mlčíme. V našem světě se slova používají jen zřídka, jen když už není zbytlí. Jsou pro nás, a to už není žádná novinka, teprve začátek.

Zdá se mi o otci. Z hromady dobýváme kamení a stavíme suchou zidku. Každý kus otuká kamenickým kladívkem. Jde mu to od ruky, dělá to od oka, jen tak na koleni. Kámen otlouká na pokrčené noze. Jak udeří, až v třísle ucítím, že mi krev projela tepnou rychleji. Zídka vyrůstá v místech, kde kdysi stála drátěná ohrada. Rozebíráme ji spolu, tu hromadu, co pod stájí ležela nejmiň stovku let. To z ní se ohradila zahrádka, pole, a z něj se zas časem obehnal les. Ve snu otec nemluví, jenom mi dává znamení a pouští se do práce. Je to zimní sen, nečitelný. Pro mě je v zimě celý svět nečitelný a já bez téhle schopnosti jej čist pojdu jako zvíře. Žila v tříse exploduje a krev se nedostává k žaludku a do plic, ale přesto žiju. Vzpamatuji se a mám přání. Aby byl pozemek ohrazen nízkými, kuželovitými sloupky z kararského mramoru. Protka-ného žilkami, to proto, aby ne všechno bylo bez poskvrnky. Taký chci, abychom pokáceli strom, pod kterým se otec náhle zhroutil, a abychom z něj vyrobili rám pro okno do štítové zdi. I on bude žít v mém domě.

Rozeberu hromadu kamení, zídkou obeženu dům, zasadím sad, tak nějak si to skládám v hlavě. Vykopu zem, tak jak to udělal můj strýc, když ještě jako mladý a svalnatý muž vykopal slepé rameno řeky Cetiny. Otočil proud řeky. Ovládl ho. Rozmáchl se každý den alespoň padesátkrát. Seděl ve stínu, pod větvemi divokého lesního buku. Hleděl do zarostlého mlýna. Později pozoroval svoje děti a děti svých bratrů, jak se bezstarostně koupou v řece. Strýc kopal, aby nás neodnesla síla vody, síla města. Na těchhle polích se vyučil. Rukama nejčastěji sklízel. Vím, že ve městě, kde žiju, je sklizeň krotká činnost, na které nezávisí ničí život. Možná tak nanejvýš chuť jídla nebo nálada. A tady se sbírá dřevo na ohřev, kameny na hromadu, hlína na nádobí a plody, aby tě nasytily v zimě. Zasadím si švestku, jabloň, ořešák a mandlovník. Fíkovník, ten by tu mohl vyrazit sám. Jsou to konkrétní druhy, odolné a věrné tak, jako jsem já sama. Už aby se vzpínaly kolem mých oken. Začala jsem od semínka. Vím, že nejsem svou vlastní paní a nikdo mě nechtěl, a ani nemohl, učit o půdě. Mám pro ni přirozený talent a její drsnost mě přitahuje. Pro živé může cokoliv být drsné, takže i krátkost dne nebo to, že nemáš ovocný sad. Dům.

O tom, co bude uvnitř, moc nepřemýšlím. Šírá mě každické pomýšlení na to, co by v domě mohlo být, přestože ještě nestojí. Může tam být závěsná police plná květináčů, schody vedoucí na horní patro, čerstvě natřená vana, která se při dotyku s teplou vodou rozvoní jako autolakovna. Kdysi dávno jsem si přála, aby v něm bylo dítě. Bývala bych pro toho muže opustila i město i vesnici a kaňon vyměnila za deltu řeky na jihu jižnějším, než je ten náš. Sen o vlastním domě jsem toho času vyměnila za sen o jeho domě. Být tak jen míň nakloněná dítěti, které by mělo moje dětství. Tehdy jsem neměla ponětí ani o svobodě, ani o lásce. Ani o tom, že mládí je jen mýtus a že život je krátký, že všechno to opravdu důležité se nachází uvnitř. Na stránkách knih, ve vyhráté posteli, v matčině srdci, doma. Možná bych si pak přeci jen dopřála představu o tom, co je uvnitř. Představu o vaně. O veliké, bílé, lesknoucí se vaně. Za horkých, propocených dnů se místo sprchy opřu zadkem o hranu vany, jednou nohou dovnitř a druhou ven. Potom se umyju tam dole, ten otvor, kterým mohlo na svět přijít dítě, si umyju mýdlem a opláchnu teplou vodou. A zatímco se utírám, dívám se přes okno na hory, které se tyčí jako zkamenělá vlna. Moře je na druhé straně, a tak ho nevidím, nevidím ani svůj dům, ale dívám se z něj.

Psát o domě je trápení. Představovat si dům je trápení. Učinit jakýkoliv krok, který z něj dělá skutečnost, je trápení. Stavět dům na poli je trápení. Vstoupit do něj sama je trápení. Přivést mrtvé k životu natolik, aby v něm žili, je trápení. Prořezat sad je trápení. Přemýšlet o cestě předků je trápení. A vědět, že ani jim se nepovedlo mě svést z cesty, jen proto, že já nejsem řeka, je trápení. Tišit žílu je trápení. Samota je trápení. Slova, i ta jsou trápení. Máš pravdu, když říkáš, že ještě nic nezačalo, ale to trápení už ano. Bolest z krásného snu, co se opakuje, se v tomhle městě jeví jako trest. Ztěžkne a v mnohém je trýznivější než noční můra. Všechno je na dosah, ale ne dost blízko. A když se objeví jako noční můra, otec mi v něm říká: Nejdražší, a k čemu by mi byl dům? To abych na něj jen koukal? Máš pravdu, nic nezačalo, jen trápení začalo. Otec umírá v hlubokém lese. Pes na mém klíně. Mara v plamenech kuchyně starého domu. Jen já pokračuju v budování toho svého domu, pro nás pro všechny. Já buduju, buduju, buduju a myslím, myslím, myslím, hlava si pamatuje, pamatuje, pamatuje. Dům si bere tužku a píše.

Jednou jsem viděla, jak se hromada sesula. Neuvěříš, co vylezlo ven. Brouci, pavouci, ještěrky, zmije. Není krotké tam, kde je jedovaté, nejsou lidé. Otec mě bere s sebou

na sběr kamenů. Je to můj první sběr. Jsem malá, ale silná pracantka. Šlapu po červené hlíně. Vím přesně, jaký tvar kamene nosit do vozíku. Nesbírám je ale ani na jeho, ani na svůj dům. Není to sen. Není to ani skutečnost. Je to jeden vzdálený obraz, pod kterým dělám tlustou čáru, ale nedovolím mu, aby se v téhle básni obnažil. Ten obraz nechám za sebou. Ale otce nikdy. A když vzpomínám na tu hromadu, vzpomínám na otce. Jen vršil a vršil, ale nikdy mu nedošlo, že i tahle hromada je druh domu a že on už nebude mít dost času na to, aby ji uspořádal. A k čemu by mi, moje nejdražší, byl dům? To abych na něj jen koukal? Opakuje mi otec, když ke mně mrtvý přichází a kráčí přes moje pole. Nemá kam vstoupit ani odkud odejít, proto se zase bosky vrací zpět do lesa. Vykládáme kamení z vozíku. Zvedá se prach. Otec je plný života, že je blízko půdy. V jeho těle se cosi promění. Možná právě v tom okamžiku si žíla našla cestu. Jak jen si vzpomenu na jeho konec, sevřou se mi vnitřnosti. Matka mi říká: Mučíš mě, nepátřej, jak se stalo, co se stalo. Jenom to přivoláš. A tak se tu ptám: jak mám rozbourat hromadu, jak mám vypudit jedovaté hady, jak mám učesat své dceři vlasy, jak mám postavit svůj dům.

Před řečí poezie a umění mě matka učí řeči, kterou jí předala její matka. Řeči mrtvých. Můžeme jí promlouvat s dávno zesnulými, a dokonce jí můžeme mluvit i o nich. Můžeme jí i zaklínat. Matka svůj vnitřní svět pojímá dle hranic vytyčených předky. Tehdy ještě nebyly petrolejky a v zimě se do lesa po poledni nechodilo. Někdy mi říká: Všechno, co stalo jednou, se může stát podruhé. Ale všechno, co se stalo podruhé, se musí stát i potřetí. Taký mi říká: Tam, kam by dal člověk tečku, dává Bůh čárku. Někdy si musím naši řeč opakovat, abych ji nezapomněla. Někdy jí my dvě spolu mluvíme, to proto, že patříme k posledním žijícím mluvčím. A někdy si ji opakuji, jen proto, abych ji vylepšila, protože jednou se možná bude hodit mojí dceři. Říkám si ve chvílích, kdy mám pochybnosti: Všechno, co se stalo jednou, se může stát podruhé. Ale všechno, co se stalo podruhé, musí se stát potřetí. První dům, ten je všech. Druhý dům, ten nepatří nikomu. Třetí dům, ten je můj. Podívej, tohle je náš dům.

Úryvek z knihy *Temeljenje kuće* (Fraktura, 2023), z chorvatštiny přeložila Dajana Vasiljevićová

foto LR Photography

Aljaž Primožič
(2001, Prebold)

je slovinský básník a dramatik, který vystudoval rusistiku. Jeho kritikou oceňovaná básnická prvotina *Čisto potiho* (Potichounku) vyšla v roce v roce 2022. V roce 2020 byla do antologie *Tapetka!* zařazena jeho dramatická prvotina *Kamenčki* (Oblázky). O rok dříve adaptoval pro divadelní představení básnickou sbírku Katji Gorečan *Trpljenje mlade Hane* (Utrpení mladé Hany) a spolupracoval na několika projektech se Slovinským národním dramatickým divadlem v Lublani. V letech 2018–2024 byl asistentem uměleckého ředitele literárního festivalu *Izrekanja*, který se snaží o propojení různých forem performativní poezie.

SLOVINSKO

ALJAŽ PRIMOŽIČ

můj byt

bůh
žije
v mém bytě
a je hluchoněmý

když zaklepeš na dveře
neslyší
když se potom potichounku dotkneš mých
rtů
neslyší
neslyší rytmus rozvrzané postele
bublání ranní kávy
neslyší ani
knoflíky na košili
které se nám samým studem smějí
než se pokusíme rozloučit

když potom odejdeš
nakloní se ke mně a
posunčinou
mi téměř němě
poví
že všechno viděl
a neuměl tomu zabránit

natočím si tvůj hlas

a budu si ho pouštět
až tu nebudeš
abych pořád věděl
jaké to je stát ve větru
a nechat ho aby tě
co chvíli
posunul o kousek blíž
k pravdě
sedět ve tmě uprostřed lesa
hádat co se skrývá

v hustém porostu
sledovat ježky a srny
kteří hledají lásku
stejným způsobem
jako my dva
a ptají se
jestli schnoucí
opadávající listí
cítí bolest
když se poddají
čekání na zimu
a tvůj hlas
ze starého walkmana
dokola opakuje
tataáž slova

pár pohřbený v Sungiru^{*)}

leží
obličej
obrácení vzhůru
jsou natřeni okrem

jeden z nich
o něco menší
se hlavou opírá
o rameno druhého

už dlouho nepromluvili
hlína jim naplnila ústa
a zimy je prostoupily chladem

jednou jsem četl
že rozklad těla
začne čtyři minuty po smrti
nejdřív odumře kůže
vlasy a nehty vypadnou
po třech dnech se tělo
pomalu rozkyne
z úst a z nosu
začne vytékat pěna

o pár desetiletí později
popraskají kosti
po sto letech
se podobají víc písku
než mně

SRBSKO

VIŠNJA BEGOVIĆ

Neodeslaný e-mail z New Yorku

Odmítáš používat technologie
nemůže ti zavolat
a potřebovala bych, abys pojmenoval
strom co tu roste vedle kostela.

Jaro je i za brankou tvého dvorku,
tlumený lomoz vlaků
mi připomíná hučení motoru
sousedovic Lady

Moji noví přátelé
vědí, jak moc miluješ jablka,
vidí naši podobnost
i když tě nikdy nepotkali.

Nelíbilo by se ti tu,
tohle město je neskromné,
je tu moc betonu.

Určitě bys měl co říci
ke zdejším obrovským porcím
a zbytečnému plýtvání jídlem.

Dědo, víš, já jediná tu
vzhlížím do korun stromů.

Paní Linda mi chce něco říct

Tvrdí, že v Tennessee
je důležité navštěvovat ten správný kostel

Ona v tom svém poznala manžela
a zasvětila život
péči o farní zahrádku

Její dcera je *poslušná*,
každou neděli pokládá čelo
na křehké semknuté dlaně

Ne jako její sestra Mary,
ta v sedmdesátých letech odešla do Kalifornie
hledat toho *pravého* Boha
našla si nějakého malíře
a přestala se rodině ozývat

*Muselo to špatně skončit.
Mary byla moc do světa.*

Yosemite

Byla jsem tak maličká
na úpatí žulových skalisek

Nebylo s kým se podělit o
dlaň na kůře sekvoje

Jeden Japonec mi vyprávěl
o pocitu zodpovědnosti vůči předkům

Že když si myje vlasy, dlouze si masíruje
temeno
v naději, že i jim to dělá dobře

Takovou šlechtností neoplývám,
spíš hledám zarostlé stezky

A svoje neviditelné soupevníky,
jestli vůbec existují, ustavičně protahuji
křovím

Ten čtvrtek mě riziko lesního požáru
zahnalo k vodě

Přemítala jsem o sekvojích
starších než rodokmen mojí rodiny

Kolik lidí se asi vejde
do hustých červených letokruhů

Až když jsem konečně pohroužila
chodidla do ledového pramene

Zdálo se mi jako bych zaslechla
kolem sebe stovky povzdechů

Krávy se ženou řekou Salinas

Na překladišti
trpí pod rozpáleným prachem
transportní palety.

Americká vlajka
ze stožáru svádí kolemjdoucí.

Vím, že dělníci
se nedívají zbožně vzhůru,
když si předloktím utírají zpcená čela

Vlajka je tady kvůli lidem jako já,
lidem, kteří se pokouší
zarámovat i tuhle pustinu

Krávy se ženou
a všechno je jim jedno,
zastaví až u prvního napajedla.

Óda kamarádkám

Nejvíc z toho, co vím o lásce
jsem se naučila z našich loučení
a objetí, která pokaždé
říkala

Běž

*Z prvotiny Džet-Leg (PPM Enklava, 2023), ze
srbštiny přeložila Dajana Vasiljevićová*

na konec zůstanou zuby
vzpomínka na to že jsme si kdysi povídali

^{*)} Kostry lidí, které byly nalezeny v ruské
lokalitě Sungir, patří k nejranějším
exemplářům *Homo sapiens* a představují nej-
starší dosud nalezené pohřebiště v Evropě.

Silnice R504 Kolyma^{*)}

nepohřbili mě
zalili mě asfaltem
a přese mne postavili
sibiřskou silnici

byl to těžký den
počítal jsem automobily
a napočítal jsem jich šest set dvanáct
potom jsem přemýšlel
jaké jméno
bych dal dítěti
kdybych někdy měl dítě

pěta kostů nebo *bláž*
kdybych někdy měl dítě

automobily slyším i v noci
uvykl jsem si usínat
za hluku motorů
tehdy obvykle jezdí
ženy z jakutsku
na sedadle spolujezdce
hladí obnošené kožichy
a snaží se zůstat vzhůru
než odbočí
občas některá z nich zapláče
místo mě

^{*)} Silnice R504 Kolyma je víc než dva tisíce
kilometrů dlouhá cesta, kterou postavili ruští
političti vězni v době gulagů. Ujalo se pro ni
označení „Cesta kostí“, neboť byla postavena
doslova na kostrách četných dělníků, kteří
během stavby zemřeli.

*Z prvotiny Čisto potiho (Potichounku, 2022),
ze slovinštiny přeložil Aleš Kozár*

foto archiv autorky

Višnja Begović
(1995, Bělehrad)

získala bakalářský titul v oboru zpěv na Berklee College of Music v Bostonu a magisterský titul v oboru management umění na Baruch College v New Yorku. Básně publikovala v online časopisech a novinách i v několika knižních výběrech poezie současných básníků bývalé Jugoslávie. Její první básnická sbírka *Džet-Leg* (Jet lag) vyšla v roce 2023.

inzerce

Literární věda na Světě knihy 2025

Tři tipy z doprovodného programu veletrhu:

Několik pohlednic z meziválečného čtiva

Andrea Vítosz, Michal Jareš, Pavel Kořínek, Markéta Ř. Holanová

V rychlém sledu defilují pytláci a důvtipní detektivové, kovbojové, sextánky i jejich učitelé, třeba dorazí i Kája Mařík. Komponovaný pořad ke knize „Čtivo“, prvnímu celistvějšímu popsání meziválečné populární literatury v rozličných jejích podobách. Čtvrtek 15. 5. 2025, 18 h, PENklubovna Jiřího Gruši

Hlasy a komentáře k Českému snáři Ludvíka Vaculíka

Michal Kosák, Petr Šámal, Daniela Iwashita, Hana Kosáková

Jak vznikal Český snář? Jak jej Ludvík Vaculík měnil a šifroval, aby se k StB nedostaly údaje o aktivitách disentu a o soukromí pojednaných osob? A jak se o románu v době vzniku mluvilo a psalo? Pátek 16. 5. 2025, 10 h, Sál Jaroslava Seiferta

Česká ženská může přežít, pokud jí nevadí vysavače

Lucie Antošíková

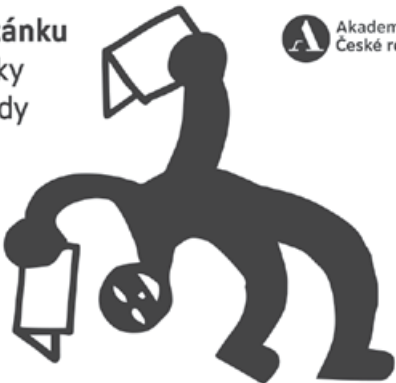
Pořad věnovaný různým pojetím svobody a cesty k ní bude vycházet z děl československých emigrantek, ať již názvem citované Věry Rollerové, Ireny Brežné, Ivanky Lefeuve nebo Dani Horákové. Odkaz 60. let je v nich dnes stejně živý jako jejich genderové inspirace. Pátek 16. 5. 2025, 14 h, Sál Milana Kundery

Deset ústavů na jednom stánku
Akademie věd České republiky
humanitní a společenské vědy

Svět knihy Praha
15.—18. 5. 2025

Zúčastněné ústavy AV ČR:
Archeologický ústav Praha
Archeologický ústav Brno
Filosofický ústav
Historický ústav
Masarykův ústav a Archiv AV ČR

Slovenský ústav
Ústav dějin umění
Ústav pro českou literaturu
Ústav pro soudobé dějiny
Ústav otázu a práva

Akademie věd
České republiky

Praha Holešovice — Křížkovy pavilony
www.svetknihy.cz / www.avcr.cz

(pokračování na další straně) ►

foto Brina Škvor Jernejčič

Ivan Antić

je povídkář, básník a překladatel. Narodil se v roce 1981 v srbské Jagodině a od roku 2012 žije v Lublani. Studoval literaturu a filozofii v Bělehradě a Lublani. Vydal knihy povídek Tonus (2009) a Membrane, membrane (Membrány, membrány, 2016). Tonus byl přeložen do řečtiny (Vakxikon, 2021), Membrane, membrane do slovinštiny (Cankarjeva založba, 2020) a jednotlivé povídky byly přeloženy do několika evropských jazyků a zařazeny do četných antologií. Membrane, membrane se dostaly mezi deset nejlepších beletristických knih ve výběru literárních kritiků deníku *Politika* za rok 2016. V posledních letech se věnuje psaní poezie, kterou příležitostně otiskuje časopisecky. Jeho první básnická sbírka nese název *Kajzermilen glič* (Kaisermühlen glitch, PPM Enklava, 2025). Za překlad básnické sbírky Dana Zajce Down down obdržel cenu Miloše N. Đuriće a redigoval Antologii mladých srbských básníků (Vakxikon, 2021).

IVAN ANTIĆ

Pravou rukou během chůze

Pokud se básníkovi rozbije auto
musí ho spravit.
Za zvuků Sons of Kemet i balkánský dredáč
zvedá ruce nad hlavu jak na vesnický tancovače.
Puchýře snadno naskočí za volné chůze.
Co všechno mu to připomíná: ubíjející tíseň
a kapradiny, tíhu a mechovinu, hořkost
a jelena, možná i vyčerpánost kenozoického typu.
Jako když ses pokoušel zastavit erozi
a já se vyděsil, mrtvý příteli,
že tě navždy ztratím.
Budu javorem, řekl jsi, ale jen nakrátko, neboj se.
Mezitím, je pondělí
a bez ohledu na to všechno se těším na Bacha.
Tančíme gigu,
a došlo k rozvětvené viscerální selekci.
Ani tebe nepřeveze,
přetéká, pokaždé je
jí dost i pro tebe i pro ni i pro něj.
A včera jsem pozoroval jednoho miniaturního otce.
Po každém kroku očekával afirmaci
od svých dětí (*bravo, bravissimo*).
Zřetelně mával

Rostliny

Žijeme v imaginárním domě s obrovským trávníkem,
rosteme, když tu nejsme.
Proč jsi mi neřekla, že se scházíte
v úterky a každou druhou středu,
takové zvyky my dva nemáme. Odcházím,
abych prozkoumal kompaktnost oblak,
a cestou k ohradě zahlédnu silo
se třemi vertikálními elementy
připomínajícími přehnaně moderní kostel. Ve skutečnosti
kontaktuji jednoho jezevce,
pak se potkám s ním a jeho dětmi,
a (pokud se naskytne vhodná příležitost) i se svými dětmi.
Všechno je v pohybu, chiméra animálního
rodičovství. Nikdy mi nevoláš, vůbec
tě nevidám, tvrdšíjše dodržuješ pracovní dobu
a všechno je od nás odříznuto,
zkušenosti s ostatními
obsah, zvědavost,
dokonce i vzpomínka na dědův krém na boty.
Nezbývá ti nic jiného než sázet

Je ze mě hranostaj

Já také nerad odhaluji
duši, ten sortiment patologických
struktur, určité části města,
klientům ne-hygieny,
zježeným kavárenským zahrádkám
a slídivým černým čočkám na stropě.
A vida, všechno tohle nás spojuje.
Sonja má každé ráno zkoušky (jede nadoraz), to nechápu, a ty
piješ a biješ (tanec a běs).
Byl jsem jak ona
v té knize, v té kůži, několikrát,
nezačíněj teď o tom trapným genu,
kterej jednou...
Protože i předměty chlastaj, celej den,
a dřív nebo později
dostanou rozměry (a kamery),
a ze samolibosti se stanou symboly.
Možná že někdo má to štěstí, neříkám.
Jako když si před osobou, který si vážíš,
z hecu objednáš jen čaj.
V krátkosti, zatímco jsem byl bez dozoru
a červeno-hnědý,
neuměl jsem to ocenit. Znělo mi
směšně a přehnaně říct: mami

V zrcadle

Řekl jsem, mohl bych
převézt tohle městečko, a ty se mě
tříkrát ptáš, jestli je tohle fakt to
co chci (patrně ti atmosféra tady
neříká
to samé co mně), a touha pak
vklouzne zpátky do svého doupěte
vystrašená z praviček,

obohacená o komplex amorfnosti.
Snažíš se nasadit řetěz
(zrovna vymyšlený) na zoubky (nic
staršího data) aby ti něco
dávalo smysl, ale pružiny jsou bezohlednými
nepřáteli okamžiku,
žebra se zaklesnou ve viadukty
a elán v mžiku vyprchá.
Dej do toho tolik, kolik můžeš dát,
cokoliv navíc
tě časem promění ve zvíře
a nepoznáš se

Nezávislími, svými

Aně

Střezte se, přicházejí kvazinauční psi,
čas budoucí jsme si představovali jinak.
V uplynulé hodině,
následkem přesycení z knih
zažívám aproximální návrat k sobě.
Moje astrální tělo se celé dny
potácelo podél osamělých ostrůvků humoru
v dílech klasiků.
Citujeme *Other Traditions*
zatímco ve vedlejším pokoji se rozpíná rakovina.
Energie proudí naznak a bezděčně se verbalizuje.
Zdi jsou tlusté, dům starý a prašný
a v novostavbě přes ulici jedna osoba
před usnutím zkropí svůj uživatelský profil,
a nebytí sebou zavrtí a protáhne se.
Zakořenili jsme navěky
do tohoto beztlížného večera,
posloucháme třicet let starý DnB.
Ještě vyjadřuje naši archetypální křeč.
Později nastupují reminiscence,
nesnesitelná lehkost, repetice
jen zanedbatelný okamžik před tím to tepalo,
nebo to bylo po výbuchu?
Hned následuje zaujmutí střehu,
zavírání a nový problematický výmaz.
Roky to trvalo, než jsem pochopil:
to, čeho se mi nedostává, je tobě velmi blízké.
Jedině integrální přelétavost
buduje imunitu na digitální baroko,
obsesi kunami a seabemrškačství
i jalová líčení rozkladu.
Dým z předvčerejší chiméry
činí nás i dnes

*Z dosud nepublikovaného cyklu Lupovi (Smyčky),
který bude tvořit poslední část básnické trilogie,
ze srbštiny přeložila Dajana Vasiljevićová*

foto archiv autora

Ognjen Aksentijević
(1994, Leskovac)

vystudoval filologickou fakultu v Bělehradě, kde studoval jihoslovenské písemnictví na katedře srbské literatury. Po ukončení studia pracoval jako divadelní producent a také programový koordinátor několika projektů zabývajících se podporou kulturní spolupráce a usmíření na západním Balkáně. V letech 2018–2022 pracoval v nakladatelství Treći Trg jako literární redaktor. Vydal dvě knihy poezie *Um za morem, smrt za vratom* (Mysl za mořem, smrt za zády, 2017) a *Rezervat odbeglih ptica* (Rezervace ulétlých ptáků, 2021). Jeho poezie byla přeložena do angličtiny, řečtiny a slovinštiny. Román, na kterém pracoval během pobytu v Praze, vyšel pod názvem *Tesna zemlja* (Těsná země, Raštan, 2025). Je jedním ze zakladatelů a redaktorem nakladatelství Božičević v Záhřebu.

OGNJEN AKSENTIJEVIĆ

gerila

Sním, že se jednou ztratím v lese
a vzbudí mě burácení letadel za vrcholky hor
před očima
mi běsnící housenky trhají útroby země
zatímco ženy s puškami vyráží ze záloh
a moji soudruzi tiše vzlykají ve křoví

celé dny, ale potají
zvracím nahromaděnou zkušenost předků,
kterým se nesmím zpronevěřit
a pozdě v noci mě budí promočená uniforma
zvuk víření pračky
sním, že se jednou ztratím v lese
a bude tam voda, která mě celého očistí
všichni jsme věřili
že až vše smyjeme, až zesílíme
budeme statní jak jeleni

a já potichu dezertuji ve vítězném průvodu
pozoruji v bitvě spálené olivovníky
a zatímco si lížu imaginární rány
sžírám mě totéž co ostatní,
zatímco ony si své vybojovaly
nám bylo to naše dáno.

zakrnělý život

u stolu nás jak pečenou drůbež
hryžou až na dřev
a k nohám jim padá peří z našich hlav

škubané zlehka už celé roky
na stole skelety ohlodané na kost

otec ještě před večerí
si utřel šťávu z podbradku
a ojel matku
matka teď krvácí z nosu
hryže stehna až ke kloubům
zapíjí je hustou červenou polévkou, co stéká
dolů
a lepší nám chodidla k podlaze
poutá nás k nohám kuchyňského stolu
poutá jak domácí inventář

všechno co zbude rozdělí na stejné hromádky
pohodí to psům za plotem
a ti nás pak dlouze oplakávají
když z našich kostí olizují skryté slzy
sami se třesou před rukama, co utahují řetěz

stříbrná bažina

ticho je jako když
se po staletích rachotu zastaví stroje
vdechli jsme až příliš vzduchu
když nám kolem trupu povolilo sevření
pocítili jsme: konečně dorůstáme k puknutí

rozevřel jsem doširoka hrdlo, abych pozřel
celou rybí mršinu
země se znenadání v mých zřítelnicích
rozšířila ještě víc a byl jsem si zcela jistý,
že na okamžik všechno zakašle se mnou
dny jsou ospalé pod ledem, co vrostl do

našich životů,
ale v duchu si říkám
je lepší být narvaný k prasknutí
než polomrtvý hladý

a ze střech se k nám možná
snáší stříbřité peří
a možná se i pod povrchem zaceluje dlouhá
rána
ale teď se nám u nohou
větví dál, kam oko dohlédne, jen zamrzlá
bažina
zamlžená mapa
obydleného smetiště

*Ze sbírky Rezervat odbeglih ptica
(Rezervace ulétlých ptáků, 2021), ze srbštiny
přeložila Dajana Vasiljevićová*